

յոյսերով մխրարունցանք, եւ մաղբեցաք իՏեառնէ պարգեւել նոցա եւ Ձեզ երկայնաձիկ եւ գոարբ օրեր, որպէսզի անարգել եւ անաղօտ կարենաք պայծառ փայլելու իբրեւ մէյմէկ արեգակունք, յորոց Հայկազուն սերնդոցս համար նոր դար մը սկսաւ գիտութեան եւ իմաստութեան :

Իսկ Գերապատիւ Տ Խորեն Խ. Վարդապետին բանաստեղծութեանց վրայ գալով՝ մեծ ուշադրութիւն եւ զարմանք արբերցուցին քէ մերայնոց եւ քէ օտարաց սրտին մէջ մեր ազգային քերթողին վրայ, իբրեւ զի այդպէս վառեալ ոգւով զՀայրենեաց սէրը կերգէ: Եղո՛ւկ միայն որ տեղւոյս Հայկազանց, եւ մանաւանդ արուսեաց սեռին՝ նշանազորով եւ կանոնաւոր երաժշտութեան արուեստը անծանօթ ըլլալով՝ սոյն բանաստեղծական երգոց քաղցրութեան ճաշակը առնել փափաքողացս ալ հարկ կըլլայ օտար դաշնակ զարնողներու վազել. քեպետեւ անոնք ալ մեր լեզուին ծանօթութիւն չունենալով, եւ միայն Գաղղիարեն բարգմանութիւնէն ճաշակ առնելով, երգելու համար կոյզին կտազնապին ոմանք Լենկերն եւ ոմանք ալ Ռւսներն գրերով զՀայկական հնչումը գրել, որ խիստ զժուարին է:

Ուստի եւ ես ալ իմ կողմանէս անոնց դիւրութիւն մը ընելու մտօք, եւ մեր տղայոցն ալ սոյն երգոց ձայնը ուսուցանել տալու, բաղձանօք մտածելի որ Գերմաներէն գրերով հայկական բանաստեղծութեանց հնչումը գրեմ, որպէսզի օտարազգիք հնչել կրնալով՝ մեր տղայոցն ալ դիւրին գալ սորվելու. եւ անա այս ցանկալի առարկայիս մէջ այսչափ զժուարութիւններու պատահելով՝ շատ կցաւիմ որ ես ալ կարգաւորեալ եւ նշանազորով երաժշտութիւն չեմ ձանջնար. քեպետ եւ ըստ հին սովորութեան ձայներգութիւնը փոքր իշատէ ձանջնալով՝ սիրելի է ինձի միշտ եկեղեցւոյ արարողութեանց մէջ երբեմն զործածել:

Գերապատիւ Հայր, իրաւացի է Ձեր խորհրդածութիւնը որ երէ ազգայինք պատշաճաւոր օգնութիւնը ընէին Ձեզ, եւ այդպիսի դրամական նեղութիւն չքաշէիք նե՛ որ իշ ինչեր կրնայիք ընել. այդ արդար խօսքերնուդ նոյն իսկ Ձեր բազմադիւն աշխատութիւննիդ է յայտնի ապացոյց, որոց երկինք եւ երկիր կլկային, եւ ամբողջ ազգիս լրութիւնն ալ չկրնար երբեք ժխտել կամ ուրանալ: Ավանս միայն որ վայելուք վարձատրութիւնը դեռ չեն կարող ընձեռելու ազգասիրական վաստակոցդ:

Բայց ինչէն կըլլայ արդեօք, միքէ ապրիստութենէ՛ եւ կամ իջսիրելոյ. քաներբեք. ո՛ր ո՛ր. այլյանծանօթութենէ՛ գիտութեանն գլխաւորապէս, զոր սակաւք ոմանք միեւնեւ ցայժմ կճանաչեն ազգիս մէջ: Բայց մենք, մի Գերապատիւ Հայրք, փառք տանք Աստուծոյ, որ ազգերնիս գիտութեան մասին այսպէս կարենակեր տղայ ըլլալովն անգամ եւ միանգամայն եւս անիշխանութեան մէջ զոյլով՝ միշտ յառաջադիմութեան ճամբուն մէջ կգտնուի առ համեմատութեամբ առաջին ժամանակացն եւ օր ըստ օրէ աւելի ալ յառաջանալու մեծ յոյս կայ խնամք Տեառն, մանաւանդ ազգասէր Սուրբ Հարցղ անխոնջ աքնութեամբ եւ անձնանուէր զոնրովը:

Ուրեմն այսպիսի յոյսերով եւ ալ մխրարունելով՝ կաղաչեմ • Կրախանձեմ, Ազգասէր Սուրբ Հայրք, մի յուսանալովք, մի վնասովք ձեռքերնեդ եկած բարիքն ընելու միշտ ազգիս, քանզի անհնար է որ այդչափ քրտանց սերմունքնիդ ապարդիւն մնան եւ քիչ ժամանակէն անոնց քաղցրութեան պտուղը ինքնին կճաշակէք: Միանգամայն կլնողրեմ որ այս գրուցածներս իյաւելուածոյ համակրութեան զգացմանցս համարիք եւ ոչ իմարդանաճոյ քաղաքավարութենէ. ինչ ընեմ, ցաւ է ինձի որ կամբս եւ կարողութիւնս զուգակշիռ չեն հաւասարել իմ ազգասէր փափագանացս զիյայնժամ առնելն ճշմարտեղջանելն Տեա ամենայնի, խորագրած երախտագիտութեամբ շնորհակալութիւն ընելով վասն հրատարակութեան դրկած հատուածոյս եւ անոնց ծախուց հատուցմանը պատրաստական մնալով՝ կաղաչեմ որ շնորհ ընէք դրկելու ինձի նաեւ գԱռաջին

եւ երկրորդ տարւոյ ազգօգուտ Աղաւնիները որպէսզի զորոք ամբողջ ունենամ իմ պզտի գրանոցիս մէջ, զորոց վճարքն ալ յարզի Գործակալնուդ ձեռքը յանձնելու պարտաւորունով՝ մնամ միշտ մեծարանաց համբուրիս:

Ազգասէր Սուրբ Հարցղ

Անկեղծ մտերմութեամբ բարեացակամ եւ խոնարհ ծառայ

ԳՕՄԻՍ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Տ. ՉԱՐԱՆԵԱՆ.

ԳԵՐ. Տ. ՅՈՎՀԱՆՔ Վ. ՆԱՐԵԿԱՅ ՎԱՆԱՀԱՅՐ. — « Լրագրոյս 356 բույն մէջ Վանէն գրուած նամակներէ առնելով ծանուցեր՝ էինք Նարեկայ Վանուց Վանահայր արժանապատիւ Տ. Յովսէփ վարդապետին բրած երեւելի շինութիւններն ու բարեկարգութիւնները նոյն վանքին մէջ: Այս անգամ ուրիշ ճամակ մը ստացանք Նարեկայ գիւղին բնակչաց ստորագրութեամբ, որ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ կուտայ յիշեալ բարեջան եւ ուսումնասէր վարդապետին բրած յիշատակաց արժանի գործերուն վրայ:

Այս ազգասէր վարդապետը Նարեկայ վանքին առաջնորդ ըլլալէն առաջ՝ վանքը յետին խեղճութեան ու խանգարման վիճակի մէջ է եղեր: Կալուածներուն մեծ մասը Քիւրաթըն յափշտակած էին: Վանքին մէջ կան կարասի եւ եկեղեցւոյն մէջ զարդ չէր մնացած: Սուրբ տաճարը բռնեց եւ սարդերու ընդ եղած էր: Վանքին վրայ ալ մեծագումար պարտք դիւրուած էր: Ասանկ ողորմելի վիճակի մը մէջ էր վանքը երբոր Յովսէփ վարդապետը վանահայր կընտրուի: Իւր առաջին գործը կըլլայ վանքին յափշտակեալ կալուածները ետ դարձունել, որն որ շատ աշխատութեամբ վերջապէս գլուխ կհանէ. եւ զանոնք մշակել տալով՝ երկու տարուան մէջ վանքին պարտքերը տալէն ետեւ, պարիսպները ինիմանց կշինէ, ընդարձակ եւ գեղեցկաշէն դպրոց մը կկանգնէ ուր 29 աշակերտք ուսմունք կսովորին եւ զիշեր ցորեկ կկերակրին, հանդերձնին եւ ուրիշ ամեն պիտոյքնին ալ Վանահօրմէն հոգացաւով: Աշակերտաց ընթերցմանը համար փոքր բանգարան մը կանաճանէ պիտանի գիրքերով եւ լրագիրներով զարդարուած: Վանահօր եւ ուխտաւորաց սենեակներուն պէտք եղած կան կարասիները եւ հարկաւոր եղածին չափ անկողին կպատրաստէ: Իւր բեմական գիւղացւոց ողորմելիները եւ անտերունջ ճանապարհորդները պատասպարելու եւ ձրի կերակրելու համար ընդարձակ անկեղանոց մը կշինէ: Այլ եւ ուխտաւորներն օրերով ձրի կերակրել եւ ստակ չպահանջելը՝ այս Վանահօր օրովը միայն կտեսնուի: Այս զարմանալի շինութիւններն ու բարեկարգութիւնները քէ որ արժանահաւատ ճանապարհորդներու վկայութեամբ ստուգուած չըլլային՝ անհաւատալի պիտի բուռնէ մզի:

Երջանիկ կըլլար ազգերնիս քէ որ մեր ամեն վանքերն այս արժանապատիւ Յովսէփ վարդապետին պէս եռանդուն ազգասէր եւ առաքինի Վանահայրներ ունենային: (ՄԱՍԵԱ.)

Տ. ԱՆԳԵՐԷԱՍ ՓՈՓՈՎԻԶ ԲԺԻՇԿ: — « Կոստանդնուպոլսոյ հայազգի երեւելի բժիշկներէն մեծարգոյ Տօքթոր Անդրեաս Փոփովիչը 17/29 սեպտեմբերի իրիկուն Խապուդ վախճանեցաւ. յանկարծական ցաւալի մահուամբ, որուն պատճառ կամարուի իւր երկար ժամանակէ իվեր ունեցած սրտի հիւանդութիւնը: Հանգուցեալ բժիշկն Անդրեաս Փոփովիչ՝ Աւստրիոյ Սուլթալա քաղաքը ծնած էր 1805ին եւ իր կրթութիւնը եւ բժշկական ուսումը Վիեննայի համալսարանի մէջ բրած էր:

Իւր յիշատակը ազգիս մէջ անմոռաց պիտի մնայ յօրինած ու հրատարակած *Առուես երկացանկներուն* անուն ընտիր գիրքովը՝ որ ամեն հասակի ու կարգի օգտակար տեղեկութիւն ու խրատներ կպարունակէ: (ՄԱՍԵԱ.)